

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОФІЛАКТИКА І КОРЕКЦІЯ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ
ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ**

Рівень вищої освіти –
другий (магістерський)

Освітня програма «Спеціальна освіта (Логопедія)»

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Спеціалізація 016.01 Логопедія

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1_від 29 серпня_2022_р.

м. Івано-Франківськ – 2022

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Профілактика і корекція девіантної поведінки дітей з особливими освітніми потребами
Викладач (-і)	кандидат педагогічних наук, доцент Кирста Наталія Романівна
Контактний телефон викладача	+380506123995
Е-mail викладача	nataliia.kyrsta@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації за розкладом
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення вибіркової освітньої компоненти є зміст, види, психологічні чинники та особливості корекції девіантної поведінки особистості з особливими потребами на різних вікових етапах, формування відповідних компетентностей у майбутніх вчителів - логопедів. Оволодіння методами діагностики і педагогічної корекції поведінкових девіацій дітей дошкільного і молодшого шкільного віку.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення освітньої компоненти є засвоєння здобувачами фундаментальних і найновіших експериментальних та прикладних досліджень вітчизняних і зарубіжних учених з проблем девіантної поведінки. Формування психологічної готовності здобувачів до корекційної діяльності та профілактичної роботи з різними віковими категоріями осіб.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є оволодіння здобувачами варіативними підходами, що склалися в теорії і практиці вітчизняних і зарубіжних досліджень, щодо проблем девіантної поведінки; змістом основних понять, а також структурою, типами та критеріями основних видів девіантної поведінки; механізмами формування поведінкових девіацій дітей дошкільного і молодшого шкільного віку; розуміння гендерних, вікових, етнокультурних і професійних девіацій; напрямів взаємодії у діяльності педагога, практичного психолога і логопеда щодо надання допомоги особистості з девіантною поведінкою; формування вміння виявляти закономірності прояву основних поведінкових девіацій дітей різного віку;</p>	

встановлювати причинно-наслідкові зв'язки у виникненні різних видів поведінкових девіацій; добирати адекватні стратегії педагогічного впливу на вихованців та батьків; аналізувати конфліктні ситуації і знаходити ефективні способи їх вирішення; використовувати основи корекції поведінкових девіацій; застосовувати знання вікової і педагогічної психології з метою оптимізації власної практичної діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Результати навчання:

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

РН 10. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття		Загальна кількість годин		
лекції,		12		
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18		
самостійна робота		60		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова	
III	016 Спеціальна освіта	2	вибіркова	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Психолого-педагогічні засади девіантної поведінки особистості з ООП		2	2	8
Тема 2. Структура, типи, клінічні форми девіантної поведінки		-	2	8
Тема 3. Чинники девіантної поведінки особистості з ООП на різних вікових етапах		2	2	6
Тема 4. Гендерно-вікові аспекти девіантної поведінки особистості на різних вікових етапах.		2	2	6
Тема 5. Характеристика моделей поведінкових девіацій дітей дошкільного і молодшого шкільного віку з ООП.		2	2	8
Тема 6. Діагностика особистості дитини з девіаціями поведінки.		2	2	8
Тема 7. Профілактика і корекція девіантної поведінки особистості.		2	2	8
Тема 8. Програми корекційної роботи з дітьми дошкільного віку відповідно до проявів соціальної дезадаптації (за відповідною нозологією).		-	4	8
ЗАГ.:		12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>У процесі контролю рівня знань й активності здобувачів оцінці підлягають рівень знань, продемонстрований у відповідях з теоретичного матеріалу та активності під час обговорення теми практичних занять, у формі доповнень до відповідей інших здобувачів.</p> <p>Оцінювання знань здобувачів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • письмові, усні і комп'ютерні опитування (тестування); • перевірка навичок; • проекти; • безпосереднє спостереження за діяльністю. <p>Оцінювання знань здобувачів з освітньої компоненти здійснюється на основі результатів поточного контролю (максимальний бал – 100).</p> <p>Поточний контроль передбачає оцінювання знань здобувачів щодо засвоєння програмового матеріалу з курсу на практичних заняттях (95 балів) та у процесі виконання ними завдань самостійної роботи (5 балів). Семестровий підсумковий контроль в межах від 50 до 100 балів.</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Письмових робіт не передбачено</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Пропущенні практичні заняття здобувач відпрацьовує індивідуально, виконуючи передбачену у плані лекційного чи практичного заняття роботу. Для цього використовується:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усне опитування; - тестування; - перевірка творчих завдань; - захист презентацій; - перевірка виконаної, передбаченої програмою курсу, самостійної роботи. <p>Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (50 балів) він може бути рекомендований на повторне вивчення даної освітньої компоненти.</p> <p>Максимальна кількість балів з курсу на практичних заняттях - 95 балів.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Допуском є відвідування здобувачем більше 50% практичних занять, пройдене тестування на платформі дистанційного навчання, виконання завдань самостійної роботи.</p>

Підсумковий контроль	<p>Підсумковий контроль знань здобувачів із курсу здійснюється у формі комп'ютерного тестування і вважається виконаним у разі отримання студентом 50 і більше балів.</p> <p>форма контролю – залік форма здачі – тестування</p> <p>Навчальний матеріал з освітньої компоненти вважається засвоєним, якщо здобувач у сумі набрав 50 і більше балів за 100-бальною шкалою.</p>
----------------------	--

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність: загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:

- Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція).
 - Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція).
 - Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
 - Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.
- Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою:

<https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять: лекційні заняття студентом не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу є обов'язковим.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентують:

- Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).
- Положення про порядок навчання здобувачів освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора №672 від 24.11.2022 р.)

Ознайомитися з положеннями можна за адресою:

<https://nmv.pnu.edu.ua/%d0%bd%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d1%96-%d0%b4%d0%be%d0%ba%d1%83%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b8/polozhenja/>

Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх

вимог щодо їх самостійного опрацювання

(«Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)

Ознайомитися із положенням можна за адресою:

<https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>

Навчання передбачає високий рівень пізнавальної активності, ініціативності, дотримання норм та правил професійної етики майбутніх фахівців «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів закладів вищої освіти»

Ознайомитися із положенням можна за адресою:

<https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>

Неформальна освіта: Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra.

Можливість зарахування неформальної освіти регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)»

Ознайомитися з положеннями можна за адресою:

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Додаткові бали отримують здобувачі, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій тощо) за тематикою дисципліни.

8. Рекомендована література

1. Включення дітей з особливими потребами у соціальне середовище: особливості формування комунікації та подолання поведінкових розладів: навчально-методичний посібник. К., 2020. 137 с.

2. Вольнова Л. М. Профілактика девіантної поведінки підлітків: навч.-метод. посіб. до спецкурсу «Психологія девіацій» для студентів спеціальності «Соціальна педагогіка» : у 2 ч. Ч. 2. Практична частина. Вид. 2-ге, перероб. і доповн. К., 2016. 193 с.

3. Гаяш О.В.Корекційно-розвивальна робота з дітьми з особливостями психофізичного розвитку : Науково-методичний посібник для вчителів інклюзивного навчання, асистентів учителів, які працюють з дітьми з психофізичними порушеннями в умовах загальноосвітніх навчальних закладів, соціальних педагогів, батьків / Укладач О. В. Гаяш. – Ужгород : Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2016. – 120 с.

4.Дмитренко К. А. Працюємо з «особливою дитиною» у «звичайній» школі.

Х: ВГ «Основа», 2018. 120 с.

5. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти. Навчально-методичний посібник / Андрєєнкова В.Л., Байдик В.В., Войцях Т.В., Калашник О.А. та ін. К.: ФОП Нічога С.О. 2020. 196 с.

6. Збірник нормативно-правових актів у сфері захисту прав дітей. К.: 2016. 414 с.

7. Інноваційні технології в корекційній роботі з дітьми з особливими освітніми потребами : навч.-метод. посібник / за заг. ред. Л. Галенко. Харків : «Друкарня Мадрид», 2018. 110 с.

8. Компанець Н. М. Моделювання індивідуальної програми розвитку дошкільника з особливими освітніми потребами. К., 2018. 56 с.

9. Кочерга О. В. Психофізіологія дітей з особливими потребами. Київ, 2012. 128 с.

10. Максимова Н. Ю. Психологія девіантної поведінки. К., 2011. 520 с.

11. Мамайчук І. І. Діти з розладами поведінки: психологічна допомога. К, 2012. 120с.

12. Махній М. Психомалюнккові методики у діагностично – корекційній роботі в системі інклюзивної освіти. Чернігів «Десна поліграф», 2021. 128 с.

13. Превентивна педагогіка : практикум. К. : Педагогічна думка, 2013. 308 с

14. Профілактика та корекція відхилень поведінки : навч.-метод. посібник/ укл. Лариса Мафтин. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2021. 368 с.

14. Рошак І. О., Яблонська С. П. Палітра інклюзії: методичний посібник для практичних психологів та педагогів ЗДО. Івано – Франківськ: Симфонія форте, 2021. 316 с.

15. Теорія та практика профілактичної роботи з дітьми, схильними до девіантної поведінки: український і міжнародний досвід : монографія / О. Янкович, О. Кікінежді, І. Козубовська, В. Поліщук, Г. Радчук та ін. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2018. 300 с.

16. Четверікова Н. В. Інклюзивне навчання в ЗДО. : Видавнича група «Шкільний світ», 2018. 128 с.

17. Шевців З. М. Основи соціально-педагогічної діяльності. Київ: ЦУЛ, 2012. 248 с.

Викладач

Наталія КИРСТА

доцент кафедри теорії та методики

дошкільної і спеціальної освіти

